

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA:	Dariusz Kłodnicki
Sędzia SA:	Sławomir Jurkowicz
Sędzia SA:	Janusz Kaspryszyn (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2012 r. na posiedzeniu niejawnym we Wrocławiu

sprawy z powództwa **J. S.**

przeciwko: **S. P.**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 30 grudnia 2011 r. sygn. akt VI GC 190/11

p o s t a n a w i a:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalić wniosek powoda o zabezpieczenie dochodzonego roszczenia przez uchylenie czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w N. w sprawie o sygn. akt KM 610/11 polegających na zajęciu wierzytelności przysługujących powodowi wobec Urzędu Miejskiego w N.; zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego prowadzonego przez (...) Bank (...) S.A., Oddział w N. o numerze (...) (...); zajęciu wierzytelności przysługujących powodowi wobec Urzędu Skarbowego w N.; zajęciu wierzytelności przysługujących powodowi wobec Miejsko – Gminnego Ośrodka (...) w K.;

2. w pozostałej części zażalenie oddalić.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Opolu postanowił zabezpieczyć powództwo poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w N. (pod sygnaturą akt KM 610/11) oraz poprzez uchylenie czynności tego Komornika, polegających na zajęciu wierzytelności przysługujących powodowi wobec Urzędu Miejskiego w N., zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego prowadzonego przez (...) Bank (...) S.A. Oddział w N. o numerze (...) (...); zajęciu wierzytelności przysługujących powodowi wobec Urzędu Skarbowego w N.; zajęciu wierzytelności przysługujących powodowi wobec Miejsko – Gminnego Ośrodka (...) w K., a dalej idący wniosek oddalić, argumentując jak w uzasadnieniu (k.66-68).

Pozwany zażaleniem (k. 126-127) zaskarżył powyższe orzeczenie w całości i wniósł o jego uchylenie oraz zniesienie postępowania w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia powództwa w całości, w związku z jego nieważnością, oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Skarżący podniósł, iż do wniosku powoda o zabezpieczenie, z uwagi na sposób jego sformułowania, nie ma zastosowania art. 740 § 1 k.p.c., lecz art. 357 k.p.c. Tym samym, w związku z niedoręczeniem pozwanemu przez Sąd Okręgowy zaskarżonego postanowienia doszło do naruszenia art. 379 pkt 5 k.p.c. i nieważności postępowania w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia.

Niezależnie jednak od powyższego pozwany wskazał, iż zaskarżone orzeczenie wydano z naruszeniem art. 730¹ § 1-2 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c., gdyż wskazane przez niego w odpowiedzi na pozew okoliczności nie dają podstaw do przyjęcia, iż pozwany uprawdopodobnił dochodzone roszczenia, jak również interes prawny w udzieleniu mu zabezpieczenia.

W odpowiedzi na zażalenie powód wniósł o jego oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny, zważył co następuje.

Zażalenie pozwanego częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, iż na gruncie przepisów zawartych w art. 730 i nast. k.p.c., celem udzielenia zabezpieczenia jest zwiększenie skuteczności postępowania cywilnego poprzez zapewnienie, że pomimo upływu czasu koniecznego dla rozstrzygnięcia sprawy możliwym będzie osiągnięcie zamierzonych przez stronę celów tego postępowania. W tym też szeroko pojmowanym zakresie dokonywać należy oceny łącznego zaistnienia przesłanek określonych w art. 730¹ § 1 k.p.c., a warunkujących udzielenie zabezpieczenia w postaci uprawdopodobnienia roszczenia i interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia, zdefiniowanego w § 2 cytowanego przepisu. Przy czym art. 730¹ § 1 k.p.c. nie nakłada na stronę obowiązku udowodnienia dochodzonego roszczenia, czy też jego uprawdopodobnienia w stopniu graniczącym z pewnością, a wymaga jedynie, by prima facie istniała szansa na jego istnienie. Zabezpieczenie należy więc traktować jako wyjątek od zasady rozstrzygania sporów w drodze prawomocnych wyroków sądowych (które nie są oparte tylko na uprawdopodobnieniu określonych okoliczności, lecz na udowodnieniu swoich twierdzeń przez stronę).

Mając na uwadze powyższe oraz dokumenty załączone przez powoda do pozwu zgodzić się należy z oceną Sądu Okręgowego, iż powód uprawdopodobnił dochodzone w niniejszej sprawie roszczenie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Powód podnosił bowiem, iż po powstaniu tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w O.z dnia 12.11.2010 r., sygn. akt VI GC 54/08 strony zawarły ugodę, która odnosiła się do zobowiązania objętego tytułem wykonawczym. Prima facie należy zauważyć, że strony podpisały dokument (wraz z załącznikiem) odnoszący się do zobowiązania powoda wobec pozwanego, w którym rozpisano raty. Dokument ten (określony w końcowej części jako wstępne założenia ugody) wraz ze wskazanym załącznikiem (gdzie także nanoszono ręczne adnotacje) podlegać będzie wykładni w toku postępowania dowodowego. Należy jednak zauważyć, że pozwany w piśmie z dnia 17 marca 2011 r. wskazywał na rażące naruszenie wstępnych założeń ugody, a w piśmie z dnia 28 marca 2011 r. wskazał wprost, że zgodził się na rozłożenie spłaty na wiele rat, chociaż podnosił nadal, iż do ugody jego zdaniem ostatecznie nie doszło, a strony o ugodzie nadal dyskutowały.

Mając na uwadze w tym kontekście charakter uprawdopodobnienia roszczenia (wykazanie prima facie szansy na jego istnienie) należało uznać, iż warunek ten przez powoda został spełniony. Oczywiście powyższa ocena roszczenia powoda, na obecnym początkowym etapie niniejszego postępowania, nie przesądza w żaden sposób o

ostatecznym jego wyniku, jednak jest wystarczająca dla częściowego uwzględnienia wniosku powoda o udzielenie mu zabezpieczenia.

Z kolei zaś uznanie, iż powód uprawdopodobnił roszczenie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, determinuje ocenę, iż uprawdopodobnił on również, co do zasady, interes prawny w udzieleniu mu zabezpieczenia. Z istoty tego roszczenia wynika bowiem, iż może być ono uwzględnione jedynie w przypadku, gdy świadczenie objęte tytułem wykonawczym nie zostało jeszcze w całości wyegzekwowane, gdyż roszczenie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wygasa z momentem wyegzekwowania przez wierzyciela całości objętych tym tytułem świadczeń. Wyegzekwowanie roszczenia niweczyłoby możliwość osiągnięcia celu postępowania w sprawie.

Skarżący nie ma racji, dopatrując się w rozpoznawanej sprawie nieważności postępowania, w związku z naruszeniem przez Sąd Okręgowy art. 740 § 1 k.p.c. w zw. z art. 357 k.p.c., naruszenie bowiem tych przepisów nie skutkowało pozbawieniem pozwanego prawa do obrony, o którym mowa w art. 379 pkt 5 k.p.c., lecz jedynie wpłynęło na sposób ustalenia pozwanemu terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 30 grudnia 2011 r. Skarżący natomiast miał możliwość przedstawienia swojego stanowiska w przedmiocie zabezpieczenia i to zarówno w odpowiedzi na zażalenie powoda, jak i we własnym zażaleniu. Z tych też względów stwierdzić należy, iż jego sytuacja procesowa w istocie nie odbiega od tej, jaka zaistniałaby, gdyby Sąd I instancji doręczył mu niezwłocznie po wydaniu zaskarżone postanowienie. Sąd Okręgowy bowiem nie był zobowiązany przed rozpoznaniem wniosku powoda do poinformowania pozwanego o wpłynięciu wniosku o zabezpieczenie powództwa, który winien być rozpoznany na posiedzeniu niejawnym (art. 735 § 1 k.p.c.). Natomiast przed Sądem II instancji pozwany miał możliwość przedstawienia swojego stanowiska.

Niezależnie od powyższego stwierdzić należy, iż zażalenie pozwanego podlegało częściowemu uwzględnieniu, gdyż zasadnie podnosił on, iż wskazany przez Sąd I instancji sposób zabezpieczenia zagraża jego usprawiedliwionym interesom. Zgodnie z art. 730¹ § 3 k.p.c. Sąd przy wyborze sposobu zabezpieczenia winien uwzględnić interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę. Mając na uwadze treść powyższego przepisu, jak również treść dokumentów przedłożonych przez pozwanego do odpowiedzi na pozew, w tym pismo z Prokuratury Rejonowej w N. (k. 102), jak również postanowienie o zmianie postanowienia o przedstawieniu zarzutów J. S. (powodowi, k. 103), stwierdzić należy, iż uchylenie czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w N. w sprawie sygn. akt KM 610/11, polegających na zajęciu wierzytelności przysługujących powodowi wobec Urzędu Miejskiego w N., zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego prowadzonego przez (...) Bank (...) S.A., zajęciu wierzytelności przysługujących powodowi wobec Urzędu Skarbowego w N., zajęciu wierzytelności przysługujących powodowi wobec Miejsko – Gminnego Ośrodka (...) w K., byłoby zabezpieczeniem zbyt daleko idącym, nieuwzględniającym interesu pozwanego. Wystarczającym i adekwatnym z punktu widzenia treści dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia sposobem jego zabezpieczenia było zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w N. pod sygn. KM 610/11. Zważyć bowiem należy, iż zawieszenie postępowania, w którym nastąpiło zajęcie wierzytelności powoda, skutkuje brakiem możliwości wypłaty uzyskanych ewentualnie z zajęcia środków pieniężnych pozwanemu, co w wystarczający sposób zabezpiecza interesy powoda, jak również chroni usprawiedliwione interesy pozwanego, w kontekście informacji wynikających z przedłożonych przez niego dokumentów (k. 102-103), a dotyczących wyzbywania się przez powoda mienia zagrożonego zajęciem.

Z tych też względów Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, iż wniosek powoda zasługuje na uwzględnienie jedynie w części dotyczącej zawieszenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego w N. w sprawie KM 610/11, zaś w pozostałej części podlega on, jako nieuzasadniony, oddaleniu.

Na marginesie można jeszcze zauważyć, iż stosownie do wyników dalszego postępowania dowodowego, które będą rzutować na ocenę zasadności dochodzonego przez powoda roszczenia, pozwany, na podstawie art. 742 k.p.c., będzie mógł wnioskować o uchylenie lub zmianę orzeczonego niniejszym postanowieniem zabezpieczenia. Tę okoliczność Sąd Apelacyjny podkreśla także w kontekście wskazywanej przez powoda ugody, która co sam powód podnosi, nie

zwalnia go z zapłaty zobowiązania, lecz wskazuje obowiązek uiszczenia należności w miesięcznych ratach, a kolejne terminy rat systematycznie upływają.

Jednocześnie wskazać też należy, iż z uwagi na to, że niniejsze postanowienie nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie, w rozumieniu art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c., który stanowi, że Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Rozstrzygnięcie o kosztach następuje dopiero w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (za niedopuszczalne uważa się orzekanie o kosztach procesu wcześniej), ponieważ rozstrzygnięcie o kosztach ma charakter akcesoryjny w stosunku do głównego przedmiotu postępowania (Komentarz do art.108 kodeksu postępowania cywilnego, J. Bodio, T. Demendecki, A. Jakubecki, O. Marcewicz, P. Telenga, M.P. Wójcik, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Oficyna, 2008, wyd. III.). Orzeczeniami kończącymi postępowanie w sprawie są wyroki, wyroki zaoczne, nakazy zapłaty oraz postanowienia co do istoty sprawy wydawane w postępowaniu nieprocesowym, a także niektóre postanowienia formalne. Zgodnie z utrwalonym już w judykaturze poglądem, stwierdzić należy, że postanowieniem formalnym kończącym postępowanie w sprawie jest orzeczenie, które przez uprawomocnienie się trwale zamyka drogę do rozstrzygnięcia sprawy co do jej istoty w danej instancji (uchwała SN z dnia 24 listopada 1998 r., III CZP 44/98, uchwała SN z dnia 31 maja 2000 r., III CZP 1/00, i uchwała SN z dnia 6 października 2000 r., III CZP 31/00, postanowienie SN z dnia 13 stycznia 2006 r., II CNP 31/05). Oznacza to, że pojęcie postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, obejmuje tylko orzeczenia kończące postępowanie jako całość poddaną pod osąd (postanowienie SN z dnia 14 listopada 1996 r., I CKN 7/96). Mając to wszystko na uwadze, należy a contrario wywieść wniosek, że postanowieniami takimi nie są orzeczenia mające za przedmiot kwestie wpałkowe, tj. kończące postępowania pomocnicze lub zamykające fragment bądź pewną fazę postępowania. Takim też wpałkowym rozstrzygnięciem jest niniejsze postanowienie. Z tego też względu orzekanie o kosztach przy okazji niniejszego orzeczenia byłoby przedwczesne w świetle art. 108 k.p.c.

Z powyższych względów, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., orzeczono jak w punkcie 1 postanowienia. W pozostałej zaś części zażalenie pozwanego, jako nieuzasadnione, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie 2 postanowienia.